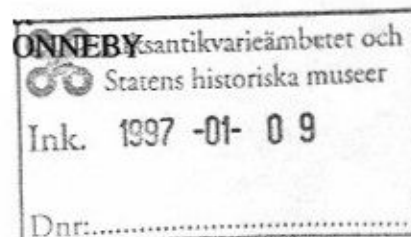

LAGAKRAFTBEVIS
Detta beslut har vunnit
lagkraft 961122
Länsstyrelsen
Stenbjörn

Byggnadsminnesförklaring av Ronneby Brunn och Brunnsparken på del av fastigheterna Karlstorp 2:1 och 2:2 samt Ronneby 16:143, Ronneby, Ronneby kommun, Blekinge län

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen mm Ronneby Brunn och Brunnsparken på del av fastigheterna Karlstorp 2:1 och 2:2 samt Ronneby 16:143 i Ronneby, för byggnadsminne. Avgränsningen av byggnadsminnet har markerats med rött på bifogade karta, bilaga 2, där de olika byggnaderna markerats 1-17.

Föreskrifter

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Byggnaderna 1-17 får ej rivas eller till sitt yttre byggas om eller eljest exteriört förändras.
2. Interiöra ombyggnader eller andra interiöra förändringar av byggnaderna 1-17 får endast ske efter samråd med länsstyrelsen.
3. Byggnaderna skall underhållas så att de ej förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras med härför lämpliga material och metoder på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Den del av Brunnsparken som avgänsats på bifogade karta, bilaga 2, skall underhållas och skötas enligt skötselplan som skall godkännas av kommunen och länsstyrelsen. För ytterligare, tillkommande bebyggelse inom det avgränsade området, krävs länsstyrelsens medgivande.

Länsstyrelsen lämnar på begäran råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll av byggnaderna.

Enligt 3 kap 21 § lagen om kulturminnen mm gäller beslutet om byggnadsminnesförklaring även om det överklagas.

Om fråga uppkommer att ändra byggnadsminnet i strid mot skyddsföreskrifterna skall ansökan om tillstånd härtill inges till länsstyrelsen som enligt 3 kap 14 § lagen om kulturminnen mm får lämna tillstånd till ändring om särskilda skäl föreligger.

Redogörelse för ärendet mm

Fråga om att förklara Ronneby Brunn och Brunnsparken på del av fastigheterna Karlstorp 2:1 och 2:2 samt Ronneby 16:143 väcktes den 3 oktober 1984.

Samråd har skett med Riksantikvarieämbetet och Blekinge läns museum.

Ronneby kommun och AB Ronneby Hälsobrunn har tillstyrkt en byggnadsminnesförklaring.

Motivering

Kurortsverksamheten vid Ronneby Brunn inleddes redan år 1706 då den första surbrunnen på platsen, påträffad året innan, blivit godkänd och "proberad". 1726 togs en större källåder i bruk, identisk med nuvarande Gamla Källan. Kring denna källa utlades ett 400 alnar i fyrkant stort område, den s k Brunnspanen.

Under hela 1700-talet var kurortsverksamheten ytterst blygsam. På 1820-talet fick verksamheten ett uppsving och bl a danssalong, pelarsal och ett brunns-lasarett uppfördes. På 1840-talet tillkom också brunns-salong och en påkostad brunnskiosk. 1861 invigdes ett större badhus. Också saltsjöbad kom vid den här tiden att ingå som en del av behandlingen och bassänger anlades vid Redden, vilka fungerade fram till 1870, då ett kallbadhus uppfördes ute på Karön.

1873 bildades Ronneby Hälsobrunns Aktiebolag som samma år kraftigt utvidgade det disponibla markinnehavet. För det utvidgade brunnsområdet upprättades en storslagen plan som till stora delar kom att fullföljas. Redan 1875 stod bl a sex påkostade, tidstypiska villor färdiga att användas för uthyrning. Den stora brunnsparken började också ta form.

Under 1880- och 1890-talen fortsatte expansionen. En gymnastikbyggnad, ett nytt brunns-lasarett samt ytterligare ett antal villor uppfördes. 1897 invigdes ett pampigt badhotell och samma år stod den stora brunns-hallen färdig. Hotellet inrymde också storslagna societetslokaler och restauranger. Ronneby Brunn hade nu blivit kurorten på modet och var med sina närmare 3000 brunns-gäster per år, den största i landet.

I likhet med flertalet andra kurorter i landet, råkade Ronneby Brunn på 1920-talet i ekonomiska svårigheter och 1939 upphörde kurortsverksamheten helt. 1940 förvärvade Ronneby stad brunnsområdet med tillhörande bebyggelse som utarrenderades samma år till bland andra RESO. Från att ha varit en utpräglad societetsort skulle en bredare allmänhet nu få möjlighet att vistas här.

Under efterkrigstiden revs en stor del av den gamla brunnsbebyggelsen, medan andra delar rustades upp. Ronneby Brunn började i allt större utsträckning att satsa på konferens- och kursverksamhet.

Brunshotellet förstördes genom en häftig brand 1959. 1961 invigdes ett nytt hotell som i sin tur tillbyggs i etapper på 1960- och 1970-talen.

Idag har flertalet bevarade byggnader från 1800-talet och det tidiga 1900-talet fått nya användningsområden, t ex som företagskontor, privata och kommunala utställnings- och undervisningslokaler mm.

Genomgående är de olika byggnaderna exteriört och till stor del också interiört välbevarade. Flertalet är uppförda i en rikt varierande träarkitektur som karaktäriseras av en färgsättning som framhäver arkitekturens egenart. Parken som omger brunnens bebyggelse är i sig en sevärdhet.

Ronneby Brunn uppfyller genom sitt unika kulturhistoriska värde förutsättningarna i 3 kap 1 § lagen om kulturminnen mm för att förklaras som byggnadsminne.

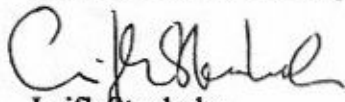
Följande byggnader omfattas av byggnadsminnesförklaringen:
Numreringen hänför sig till karta, bilaga 2.

1. V Lindahls sjukhus	7. Badhus no I	13. Villa V
2. DA Rydén's sjukhem	8. Basaren	14. Villa Vera
3. Brunnslasarettet	9. Brunnshallen	15. Villa IV
4. Gamla brunnskontoret	10. Gamla Källan	16. Direktörsvillan
5. Kallvattenkuren	11. Gymnastikbyggnaden	17. Villa XI
6. Villa VII	12. Villa VI	

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten i Blekinge län. Se bilaga 1.

I detta ärende har deltagit länsantikvarie Leifh Stenholm, beslutande, länsassessor Bengt Johansson, t f länsarkitekt Bo Swahn samt biträdande länsantikvarie Johan von Reis, föredragande.

Leifh Stenholm

Johan von Reis

Bilagor

Bilaga 1. Hur man överklagar

Bilaga 2. Utdrag ur grundkarta sk 1:4000. Byggnadsminnets avgränsning.

Kopia samt bilaga 2 till:

Riksantikvarieämbetet + bil 1. Delg kvitto

Blekinge läns museum

Miljö/Plan

Adm service/press

BM-register

Kartarkivet

Länsantikvarien

Akten

Kopia med laga kraft till:

Inskrivningsmyndigheten vid Ronneby tingsrätt

Lantmäterimyndigheten i Blekinge län

Riksantikvarieämbetet

Byggnadsnämnden i Ronneby kommun

BILAGA 2

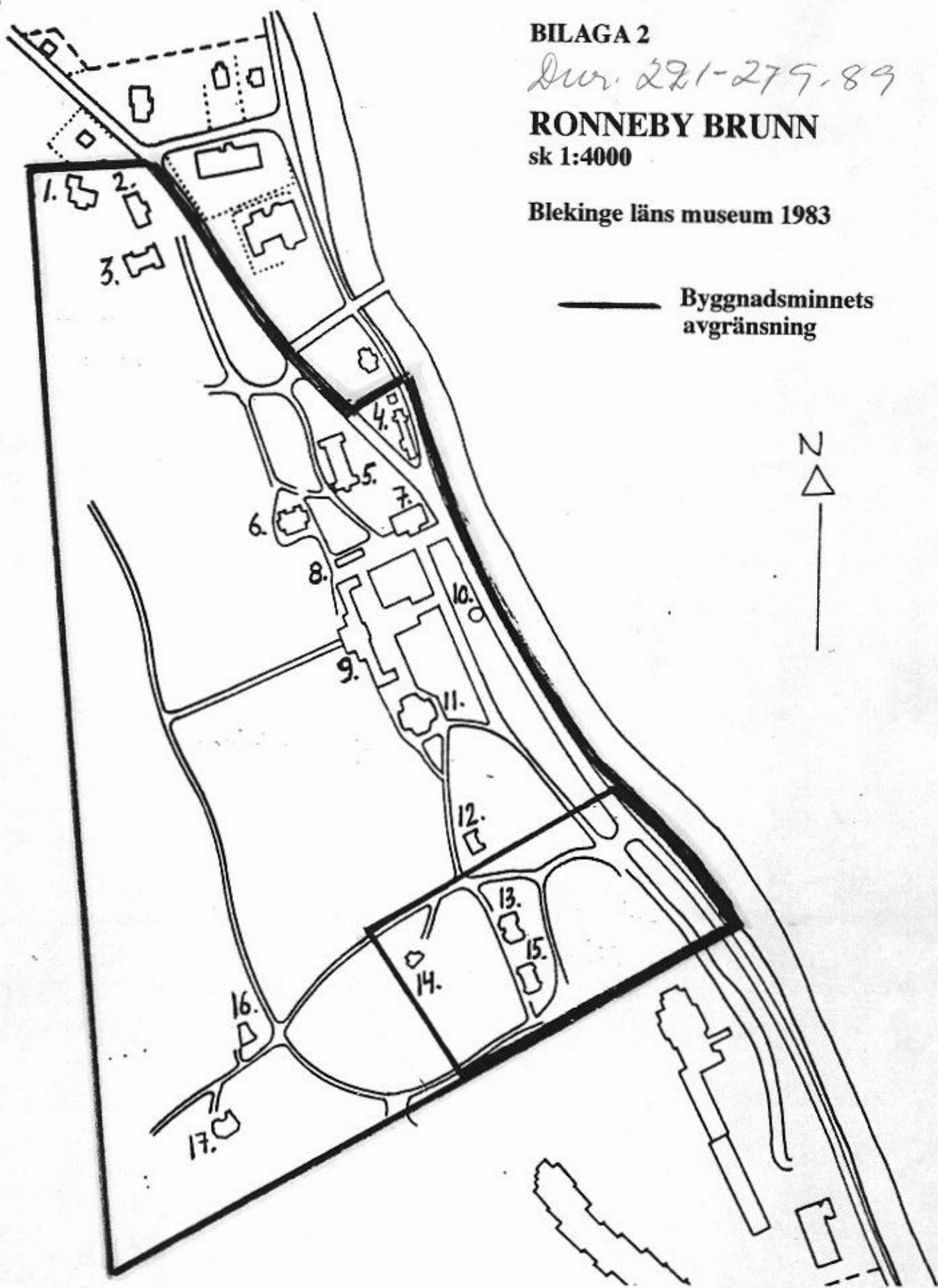
Dnr. 271-279.89

RONNEBY BRUNN

sk 1:4000

Blekinge läns museum 1983

Byggnadsminnets
avgränsning

1. V LINDAHL S SJUKHUS
2. DA RYDENS SJUKHEM
3. BRUNNSLASARETTET
4. GAMLA BRUNNSKONTORET
5. KALLVATTENKUREN
6. VILLA VII

7. BADHUS I
8. BASAREN
9. BRUNNSHALLEN
10. GAMLA KÄLLAN
11. GYMNASSTIKBYGGNADEN
12. VILLA VI

13. VILLA V
14. VILLA VERA
15. VILLA IV
16. DIREKTÖRSVILLAN
17. VILLA XI